

Bokanmälan
Bokanmeldelse

Siv Boalt Boëthius & Marie-Louise Ögren
Stockholm

Möjligheter och utmaningar i grupphandledning – teori och verklighet

I boken *Möjligheter och utmaningar i grupphandledning – teori och verklighet* ger Siv Boalt Boëthius och Marie-Louise Ögren en utmärkt beskrivning av vad handledning i grupper med studerande och kollegor på arbetsplatser kan innefatta. Den riktar sig till många yrkeskategorier även om den i huvudsak rör handledning i psykologiskt arbete och psykoterapi.

Det är alltmer sällsynt att handledning sker individuellt. Istället har det blivit vanligt med handledning i grupp, även vid psykoterapiutbildningar med inriktning på individualpsykoterapi. Många handledare med kunskaper i supervision har dock inte specifika kunskaper om hanterande av grupprocesser, som kan uppstå i gruppkonstellationer, såväl på arbetsplatser som i undervisnings-sammanhang. Författarna ger i boken en inblick i vad som kan ske i grupphandledning och många exempel illustrerar hur teori om grupprocesser kan ses i verkligheten. De ger en teoretisk bredd som

berikar läsarna. Boken bidrar till att läsaren får en gedigen teoretisk bas för arbete med grupper. Den ger både generella perspektiv på grupphandledning och betonar också vikten av att man som handledare har kulturspecifik kunskap inom det område som handledningen berör.

Boken innehåller 10 kapitel, varav ett är skrivet av professor Ulla Ek och advokat Susanne Linder om *Etik och juridik med fokus på handledning i psykoterapi*. Detta är ett oumbärligt kapitel för alla handledare inom hälso- och sjukvården, speciellt för dem som handleder personal eller studerande

som inte innehar egen legitimation i sin grundprofession. Eftersom det saknas övergripande dokument i Sverige när det gäller regler och riktlinjer för psykoterapeuter, så hänvisas i allmänhet till det som stipuleras i den grundläggande legitimationen (t.ex. för psykologer, läkare, sjuksköterskor). Författarna framhåller att det inte räcker med att gå till de yrkesetiska reglerna som finns för respektive yrkesgrupp. Man måste känna till de aktuella lagtexterna. En överskådlig inblick ges i dessa samt konsekvenser angående ansvarsfrågor för handledaren av olika förhållningssätt, bl.a. då man arbetar med yrkesgrupper utan legitimation.

Efter ett inledande kapitel om Grupp teori ur ett tillämpningsperspektiv, visar Boalt Boëthius och Ögren på vikten av *organisatoriska ramar, kärninnehåll och samspeletsprocesser*. Betydelsen av samspelet mellan dessa faktorer är kanske välkänt för många läsare, men i boken återkommer man på ett tilltalande sätt till dessa grunder utifrån den verklighet som en handledare möter. Författarna betonar de yttre ramarnas betydelse, t.ex. hur handledarens inriktning utformas i relation till kursledningens funktion vid utbildningsinstitutioner eller till ledningen på en arbetsplats. Läsaren får en ökad respekt för betydelsen av dolda processer (t.ex. makt- och konkurrensförhållanden) som kan komma att prägla en handledningsgrupp, speciellt på arbetsplatser där gruppdeltagarna har många andra gemensamma kontaktytor i sina yrkesroller. Författarna bidrar med en illustrativ modell som begripliggör samspelet mellan kärninnehållet i handledningen och de organisatoriska ramarna som influerar grupperns arbete.

De tar också upp samspelet mellan *struktur och process* och hur detta kan se olika ut i stora respektive små grupper. De framhåller att det är tämligen enkelt att sätta igång en grupp utifrån ett gemensamt engagemang. Det är dock en annan sak att få detta engagemang och kreativitet att hålla över tid, då processen, både i kärninnehållet och i samspelet mellan gruppdeltagare, börjar kärva. Har man arbetat som handledare med många grupper, så har man också fått känna på hur starkt samspeletsprocesser i en grupp kan påverka själva innehållet i handledningen. Författarna betonar att strukturella betingelser och processer vävs samman över tid och att dessa processer stimulerar omedvetna skeenden. Här leder Boalt Boëthius och Ögrens bok till berikande eftertanke även för erfarna handle-

dare och konsulter.

Boken är mycket klargörande och läsarvänlig och borde komma till användning i alla sammanhang där handledning i grupp är aktuell. Författarna ger en historisk tillbakablick som lätt kan appliceras på olika inriktningar som handledning av idag kan anta. Hur mycket kan lärande i form av teoretisk påfyllning ingå? Är det handledning i grupp, dvs. en av gruppdeltagarna i taget presenterar en frågeställning? Eller är det handledning i en grupp, där alla involveras? Och hur regleras i så fall fokus på ärenden, på den som är behandlare och de övriga i gruppen?

Boken avslutas med en intresseväckande beskrivning av vikten av kunskap om kulturspecifika faktorer i handledning, samt ett kapitel om kvalitetssäkring, dokumentation och forskning i ämnet.

Efter att själv ha arbetat som handledare under många år, såväl individuellt som med grupper vid olika utbildningsinstitutioner och arbetsplatser, hade jag mycket glädje av att läsa boken. Den har mycket att ge både till handledare som är nya i yrket och till dem som arbetat länge med grupphandledning.

Siv Boalt Boëthius är professor emerita vid Pedagogiska institutionen vid Stockholms universitet, leg psykolog, psykoanalytiker och tidigare verksamhetschef vid Ericastiftelsen, Stockholm. Hennes forskningsinriktning är på ledarskap och sociala skeenden i grupper och organisationer samt grupphandledning, bl.a. i psykoterapi.

Marie-Louise Ögren är docent i psykologi vid Psykologiska institutionen vid Stockholms universitet, leg psykolog, leg psykoterapeut. Hennes forskning är inriktad på grupphandledning i psykoterapi.

Möjligheter och utmaningar i grupphandledning - teori och verklighet

Siv Boalt Boëthius och Marie-Louise Ögren
Lund: Studentlitteratur och författarna, 2012
ISBN 978-91-44-07446-7
175 sid.

Mellanrummet nr 19, 2008, hade Handledning och Konsultation som temanummer. Där bidrog Siv Boalt Boëthius och Marie-Louise Ögren med två mycket intressanta artiklar. De hänvisar i sin

bok också till den forskning som Helge Rønnestad och David Orlinsky gjort angående handledningens betydelse för utbildade psykoterapeuter för att säkra kvaliteten i arbetet och för kunskapsutveckling. Även dessa författare bidrog i Mellanrummet nr 19 med en beskrivning av huvudfynden från deras forskning om terapeutiskt arbete och professionell utveckling.

Britta Blomberg

leg psykolog, leg psykoterapeut
redaktör för Mellanrummet

info@mellanrummet.net